

HAMVAS BÉLA VÁROSI KÖNYVTÁR
TISZAÚJVÁROS, SZÉCHENYI U. 37.

BENCHMARKING ELEMZÉS

2020

HAMVAS BÉLA VÁROSI KÖNYVTÁR
TISZAÚJVÁROS, SZÉCHENYI U. 37.

Elérési útvonal	Server/Központi dokumentumtár/Minőségbiztosítás/Felmérések, teljesítményértékelés/Teljesítményértékelés/Benchmarking elemzések/2020/Benchmarking elemzés
Oldalszám	12 oldal
Készítette	Elemzés: Hodossyné Csőke Beáta Teljesítményértékelési csoportvezető Grafikonok: Nyulászi Gergely könyvtáros
Jóváhagyta	Minőségirányítási Tanács: Kitka Zsuzsanna, Riczu Anikó, Ujjné Tellér Gabriella

a Minőségirányítási Tanács vezetője

könyvtárvezető

HAMVAS BÉLA VÁROSI KÖNYVTÁR TISZAÚJVÁROS, SZÉCHENYI U. 37.

Benchmarking elemzésünk vizsgálatának a célja, hogy információt nyerjünk saját könyvtárunk statisztikai adatairól, összehasonlítva más, hasonló méretű könyvtárak azonos adataival. Ezzel szeretnénk képet kapni egyrészt a saját intézményünk, valamint a vizsgálatba bevont könyvtárak helyzetéről. A benchmarking módszer arra a legalkalmasabb, hogy mások kiváló eredményeinek megismerésével a saját teljesítményünket tudjuk fejleszteni, javítani. Elemzésünkben a könyvtár 2019. évi tevékenységének hatékonyságát viszonyítjuk a 2018. évi saját, illetve más könyvtárak eredményeihez. Az összehasonlítandó átlagérték meghatározásához mindig az adott évi lakosság számát vesszük figyelembe, ez alapján határoztuk meg a hasonló méretű könyvtárak körét. Valamint alapelvnek tekintettük, hogy a kiválasztott intézmények Minősített Könyvtár címmel rendelkezzenek.

Összehasonlításra kiválasztott városi könyvtárak:

- Békés Városi Püski Sándor Könyvtár (Békés)
- Fejér György Városi Könyvtár (Keszthely)
- Szentes Városi Könyvtár (Szentes)

Teljesítménymutatóink a Teljesítménymutatók a magyar könyvtári rendszerben: Ajánlás a könyvtári teljesítménymutatók alkalmazására az MSZ ISO 11620:2000 szabvány alapján és a Könyvtári intézet honlapján található A magyarországi könyvtárak statisztikai adatai című adatbázis adatainak felhasználásával készültek. Az adatbázisból a következő adatokat vettük figyelembe az elemzésnél:

2018

Adatok	Tiszaújváros	Békés	Keszthely	Szentes
Az adatszolgáltató települések népessége, fő	15 371	18 503	19 387	27 080
Állománygyarapító összeg, E Ft	3 916	3 765	4 569	6 639
Használó össz., fő	3 132	3 003	5 110	2 950
Használat, személyes, össz., alkalom	13 420	17 895	38 143	47 096
Használat, táv, össz., alkalom	14 394	14 305	335 064	130 754
Használó 14 év alatt, fő	740	1 037	1 431	1 100
Rendezvények száma	197	185	311	279
Rendezvényen résztvevők száma	5 114	5 032	8 363	7 725
Nyitvatartási napok száma	228	271	248	293

HAMVAS BÉLA VÁROSI KÖNYVTÁR
TISZAÚJVÁROS, SZÉCHENYI U. 37.

2019

Adatok	Tiszaújváros	Békés	Keszthely	Szentes
Az adatszolgáltató települések népessége, fő	15 156	18 322	19 289	26 887
Állománygyarapító összeg, E Ft	3 558	2 751	4 380	6 856
Használó össz., fő	2 590	2 624	5 422	3 483
Használat, személyes, össz., alkalom	15 409	17 825	36 319	43 977
Használat, táv, össz., alkalom	13 168	19 153	342 643	131 140
Használó 14 év alatt, fő	697	1 131	1 744	1 246
Rendezvények száma	258	201	299	298
Rendezvényen résztvevők száma	6 013	5 402	7 971	9 491
Nyitvatartási napok száma	231	272	256	293

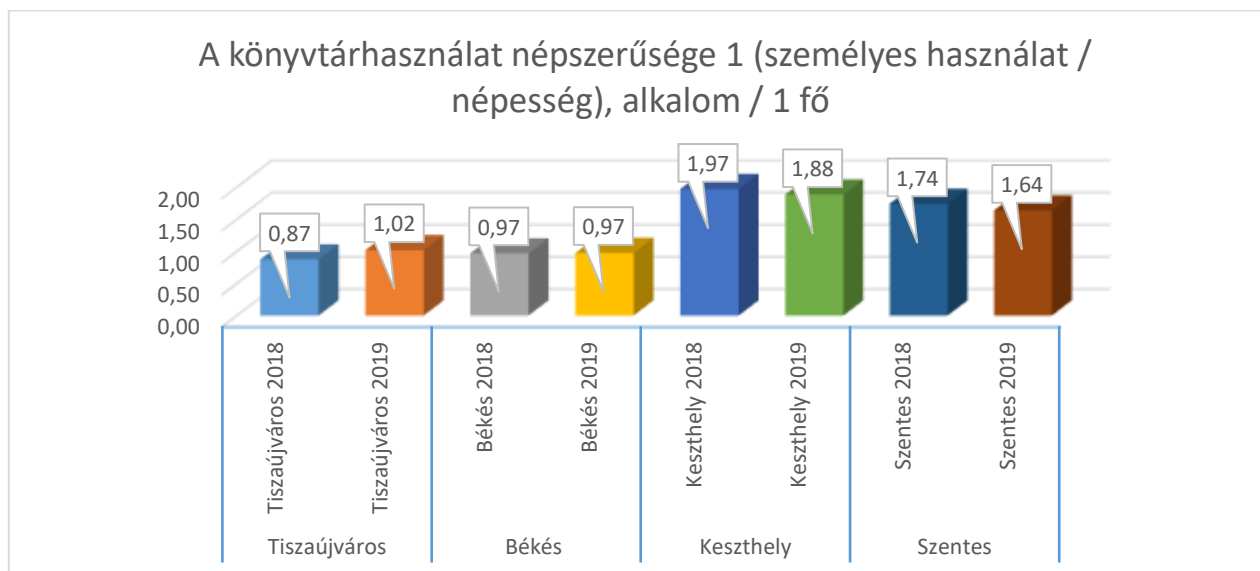
Olvasói arány a népességhez viszonyítva:

Könyvtár	Település	2018 (%)	2019 (%)
Békés Városi Püski Sándor Könyvtár	Békés	16	14
Fejér György Városi Könyvtár	Keszthely	26	28
Szentes Városi Könyvtár	Szentes	11	13
Hamvas Béla Városi Könyvtár	Tiszaújváros	20	17

Tiszaújváros és a többi település lakossága csökkenést mutat az előző évhez képest. Tiszaújváros lakosságának 2018-ban 20%-a, 2019-ben 17%-a volt könyvtárhasználó. Ez a szám a lakosság csökkenésével egyenes arányú csökkenést mutat. Tiszaújváros mellett még Békés városában is csökkenés tapasztalható. Ugyanakkor a lakosság csökkenése ellenére Szentesen és Keszthelyen nőtt a beiratkozott olvasók száma.

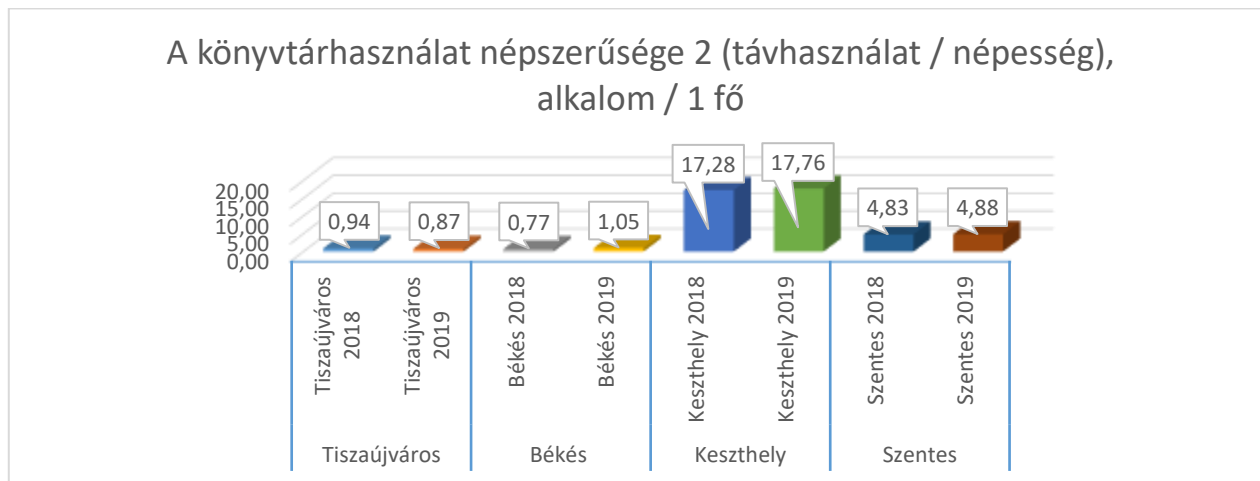
1. A könyvtárhasználat népszerűsége 1.

A mutató megmutatja, hogy a lakosság körében egy évben, egy lakosra hány személyes használat esik. A tiszaujvárosi mutató a 2018-as évhez képest 2019-ben emelkedett. Keszthelyen és Szentesen ez az arány magasabb, de ugyanakkor 2018-hoz képest a 2019-es adat enyhe csökkenést mutat. Könyvtárunknak figyelembe kell vennie a használói szokások változását. Könyvtárhasználóinknak már nemcsak a dokumentumok megléte az elvárás, többféle igénynek kell megfelelnünk. Az átalakulóban lévő könyvtári funkciók közül fontos a közösségteremtés, amely könyvtárunk egyik átfogó stratégiai célja. Ennek megfelelően több új kezdeményezéssel gazdagítottuk a könyvtári programok palettáját. Szervezünk olvasáskultúra-fejlesztő és egyéb könyvtári foglalkozásokat, ismeretterjesztő előadásokat, pódiumműsorokat, kiállításokat, vetélkedőket és egyéb kulturális rendezvényt. Kiemelt feladatunk a személyes használatok számának megtartása.

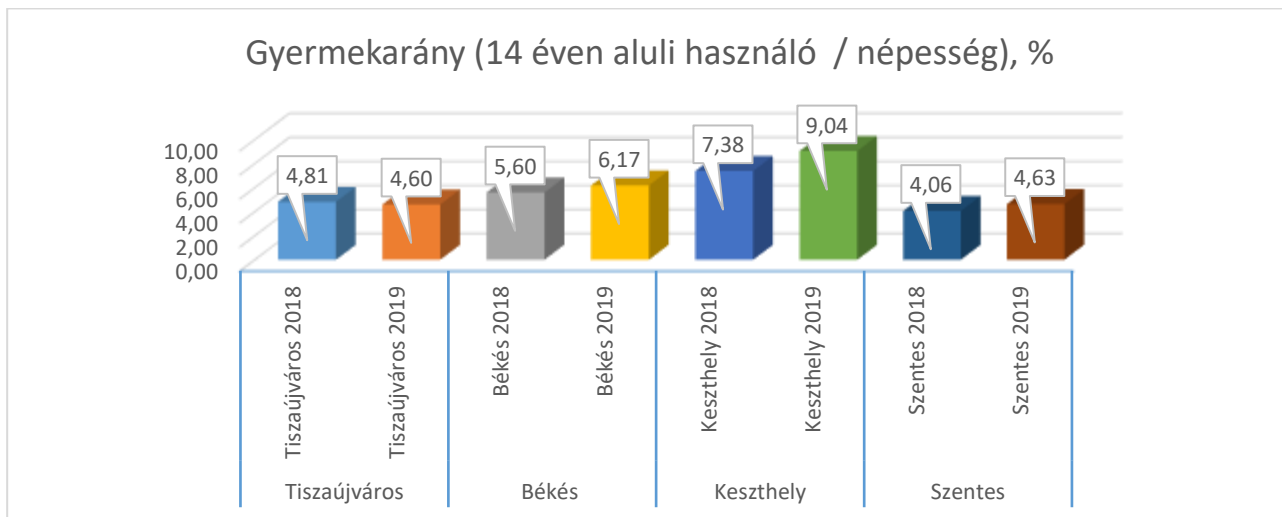
2. A könyvtárhasználat népszerűsége 2.

A mutató a távhasználat népszerűségének meghatározására szolgál. Megmutatja, hogy egy lakos hány alkalommal vette igénybe a könyvtár távhasználat kínáta lehetőségeit. Az adatok ebben az esetben elég eltérő eredményt mutatnak. Keszthely magasan kiemelkedik a másik három város adataihoz képest. Tiszaújvárosban 2018-hoz képest 2019-ben enyhe csökkenés tapasztalható, míg a másik három település értéke enyhe emelkedést mutat. A használóknak fontos, hogy olyan szolgáltatásokat tudjanak igénybe venni, amihez nem feltétlenül szükséges, hogy személyesen bejőjenek a könyvtárba. A távhasználati lehetőségekkel időt takarítanak meg. Könyvtárunk minden lehetőséget megragad, hogy biztosítani tudjuk használóink számára ezt a szolgáltatást. Az online felületeinken kulturális tartalmakat jelenítettünk meg, növeltük az interaktivitást. Honlapunk a formai átalakítás után tartalmilag is megújult, blogokat indítottunk, és online kiállításokkal bővítettük e-könyvtárunkat. A honlapon kiemelt figyelmet fordítunk a naprakész információk online megjelenítésének.

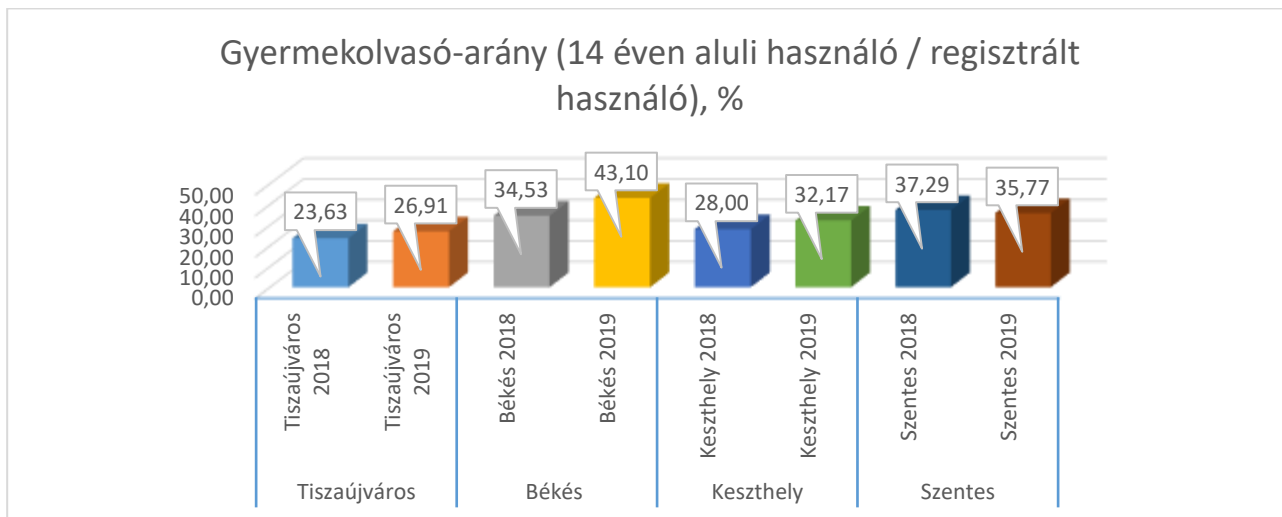
3. Gyermekarány

A mutató megmutatja, hogy a 14 év alatti lakosság körében egy évben, egy lakosra hány személyes használat esik. 2018-ban gyermekarány tekintetében Keszthely mutatója kiemelkedik a másik három város könyvtárának adatai közül. Ugyanakkor 2019-ben a többi könyvtár esetében a gyerekarány növekedést mutat, míg könyvtárunkban csökkent. Nagyon fontosnak tartjuk a fiatalok könyvtárhasználatának növelését, olvasási kultúrájuk fejlesztését. A 14 éven aluli használók arányát sokrétű gyermekprogramok szervezésével igyekszünk szinten tartani, melyekkel különböző korosztályú gyerekeket célzunk meg. 2019-ben a csoportok számának növelésében kiemelkedő eredményt értünk el, amelyet a csoportos foglalkozások kínálatának bővítése és az oktatási intézmények felé való hatékonyabb kommunikáció eredményezett. Ennek köszönhetően aktívabbá vált a kapcsolatunk a köznevelési intézményekkel és a pedagógusokkal.

4. Gyermekolvasó-arány

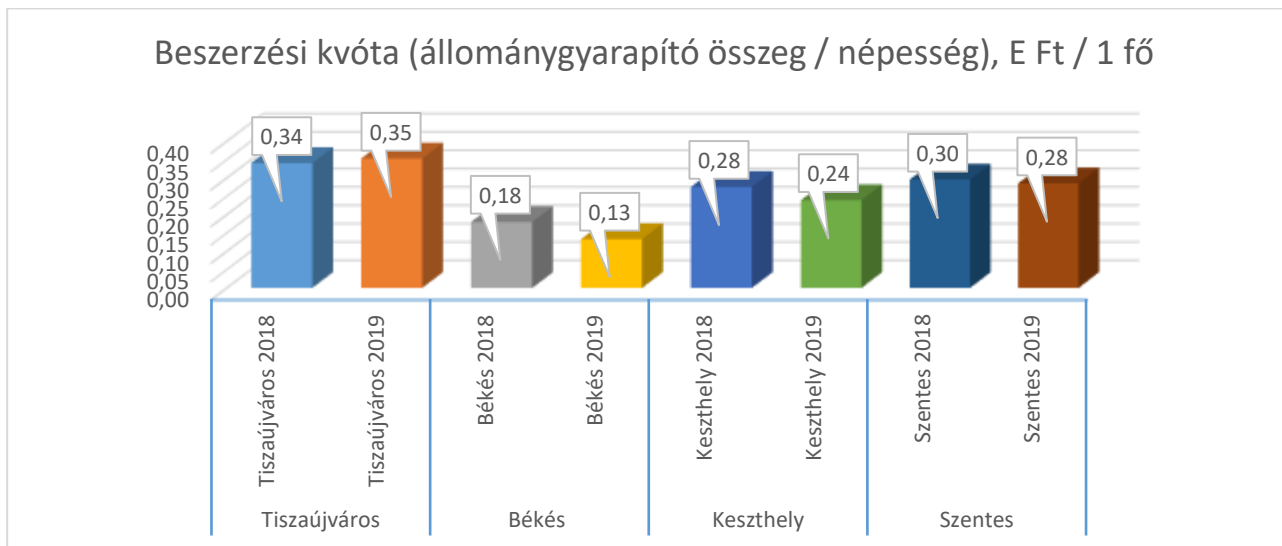

A gyermekolvasó-arány kifejezi, hogy az összes regisztrált könyvtárhasználóból mekkora a 14 éven aluliak százalékos aránya. A gyermekolvasóink regisztrált használókhöz viszonyított aránya Szentesen 2019-ben csökkent az előző évi mutatóhoz képest. Keszthelyen, Békésen és könyvtárunkban emelkedést mutat. Sajnos országos jelenség, hogy csökken a 14 éven aluli használók aránya. Habár egyre nehezebb feladatnak tűnik a gyermekek megszólítása, gyermekolvasóink arányát igyekszünk megtartani.

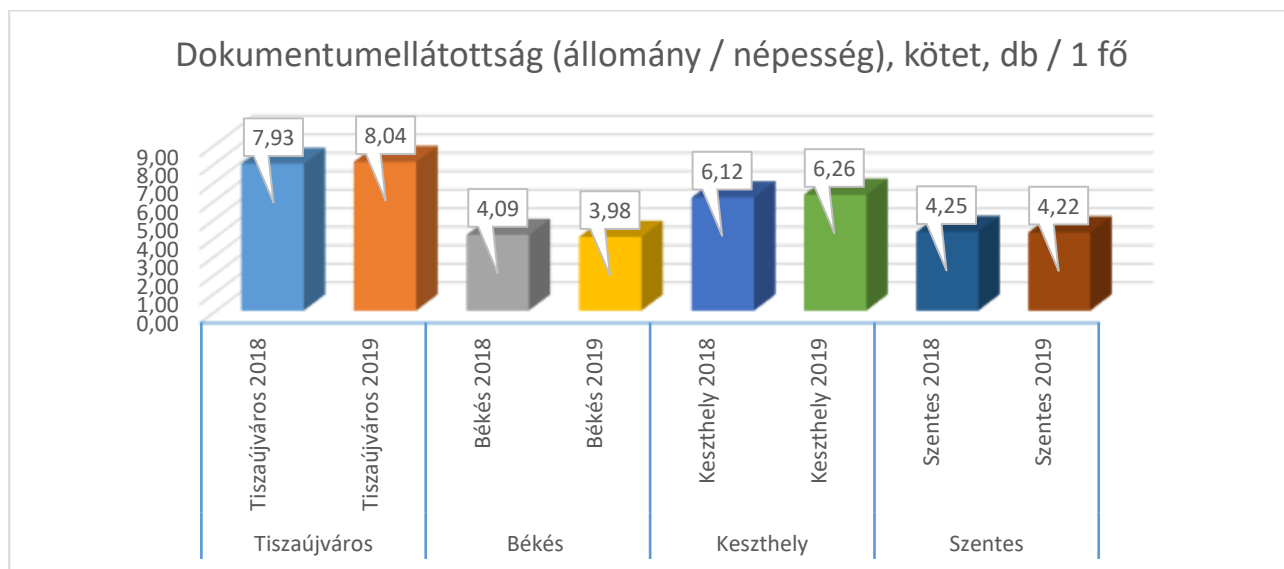
5. Beszerzési kvóta

A beszerzési kvóta a szolgáltató közösség egy tagjára jutó állománygyarapításra költött összeg, vagyis a mutató azt mutatja, hogy egy főre hány ezer forint jut. A tiszaújvárosi mutató magasabb a másik három városi könyvtár mutatóinál. 2018-ban 0,34 azaz 340 Ft, 2019-ben 0,35 azaz 350 Ft az egy főre jutó összeg. Ez azt jelenti, hogy változás ezen a területen nem volt, a beszerzési keretünk elég magas volt mind a két évben és több pályázattal is bővítettük állományunkat. A többi könyvtár esetében enyhe csökkenés mutatkozik 2019-ben. A legnagyobb csökkenés Békés városában jelentkezett, 2018-ban 0,18 (180 Ft), 2019-en 0,13 (130 Ft). Ennek oka lehet, hogy 2018-ról 2019-re mindhárom település beszerzési kerete csökkent, a legnagyobb csökkenés Békés városában tapasztalható. Az egy főre jutó kvótaértéket igyekszünk tartani a színvonalas szolgáltatások biztosítása érdekében, de mivel intézményünk önkormányzati fenntartású, így az állománygyarapítás összege nemcsak rajtunk múlik.

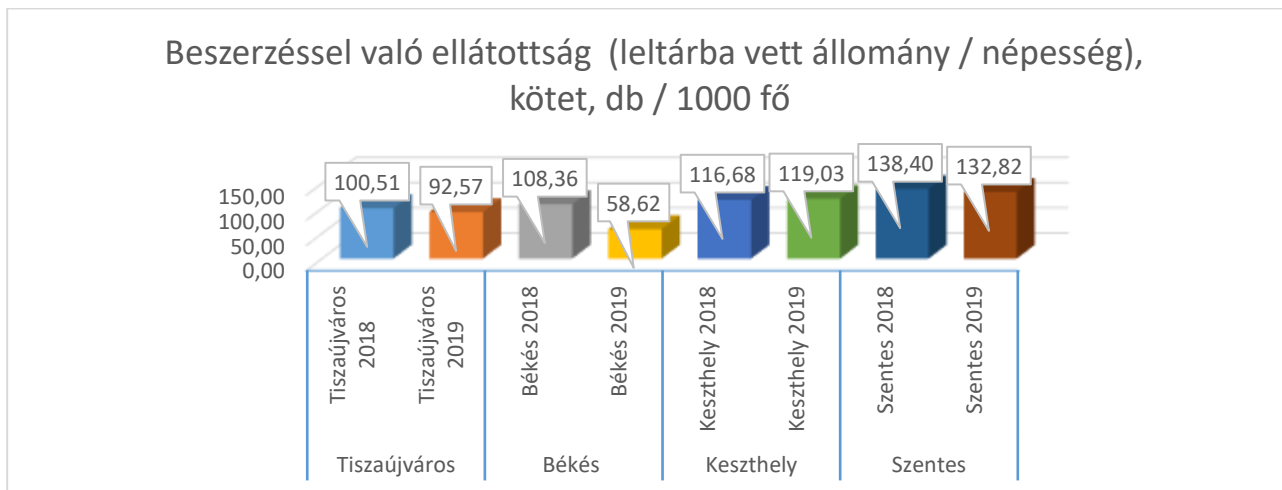
6. Dokumentum-ellátottság

A mutató azt mutatja, hogy egy főre hány könyvtári dokumentum esik. A tiszaujvárosi könyvtár a jól ellátott könyvtárak közé tartozik, mutatónk magasabb a másik három városi könyvtárnál. 2018-ban 7,93 db 2019-ben 8,04 db dokumentum jut 1 főre. 2019-ben magasabb a beszerzési kvóta, ami köszönhető az érdekeltségnövelő támogatás magas összegének is. Évek óta igyekszünk a gyarapítást és az állományapasztást összehangolni, ami abból áll, hogy lehetőleg nem vonunk ki több dokumentumot az állományból, mint amennyit be tudunk szerezni. Persze a helyhiány miatt – bár igyekszünk minden helyet kihasználni a könyvek tárolására – ez egyre nehezebben oldható meg könyvtárunkban. A másik három könyvtár adatai nagyjából ugyanolyan értéket mutatnak 2018-ban és 2019-ben, van ahol enyhe csökkenés, van ahol enyhe növekedés tapasztalható.

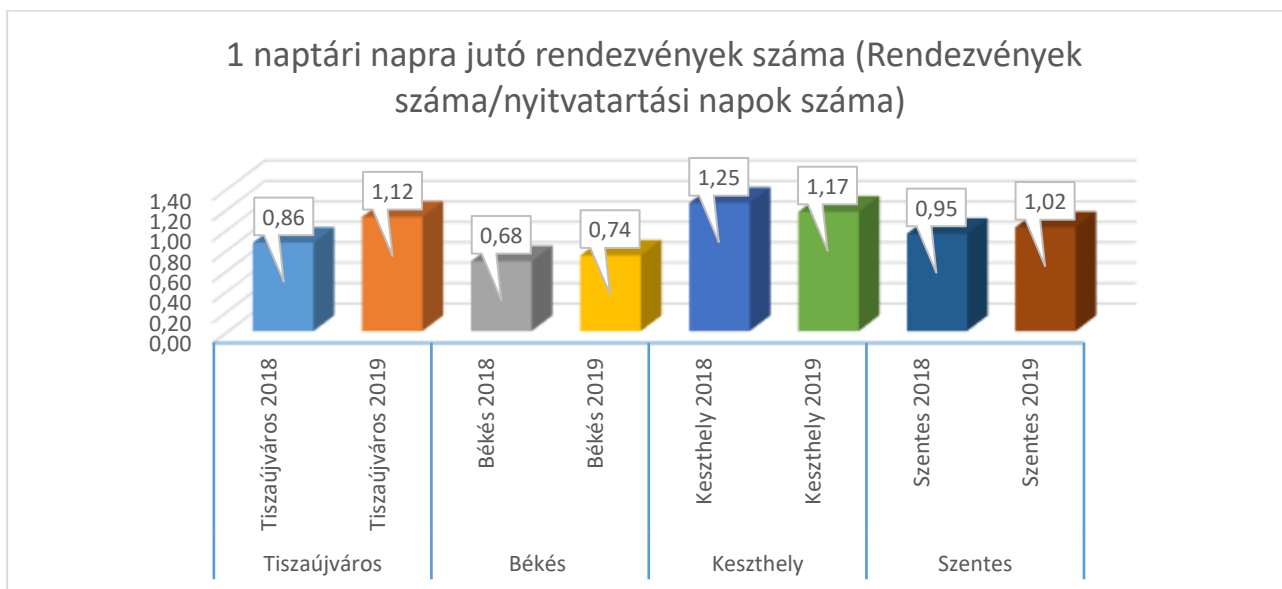
7. Beszerzéssel való ellátottság

A mutató azt mutatja meg, hogy 1000 főre hány darab új beszerzésű dokumentum esik. Tiszaújváros dokumentum beszerzése 2018-hoz képest 2019-ben csökkenést mutat, annak ellenére, hogy a költségvetésünk mind a két évben hasonló volt. Ennek oka a dokumentumok árának jelentős emelkedése, hiszen maximálisan igyekszünk a kedvezményeket kihasználni. Ezen kívül megragadunk minden állománygyarapítással kapcsolatos pályázati lehetőséget. Keszthelyen és Szentesen közel azonos az új beszerzés, Békésen erőteljes csökkenést mutat. Ennek oka lehet a már fentebb említett állománygyarapítás összegének csökkenése is.

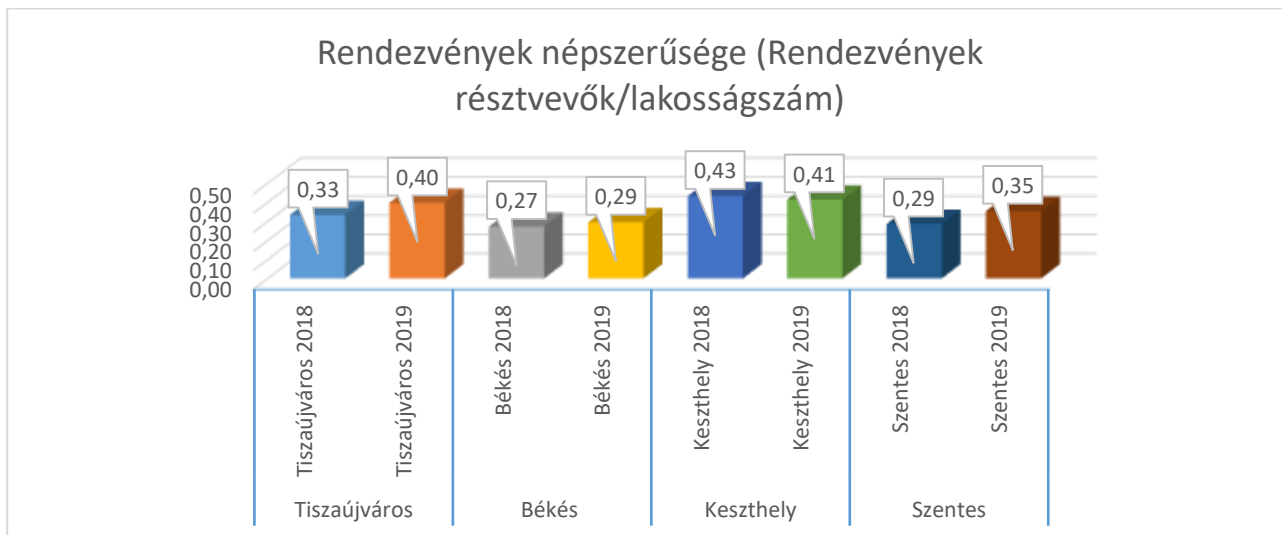
8. Rendezvények száma

A rendezvényeink számánál a nyitvatartási napokat vettük figyelembe. 2018-ról 2019-re a rendezvényeink száma emelkedést mutat. A másik három város esetében a rendezvények száma közel azonos. A legmagasabb emelkedés könyvtárunkban tapasztalható. Célunk, hogy különböző témájú és műfajú rendezvények lebonyolításával, kisközösségek működtetésével a könyvtár közösségi tér szerepét erősítsük. Rendezvényeink számának emelkedése annak köszönhető, hogy több új kezdeményezéssel gazdagítottuk a könyvtári programok palettáját. Szerveztünk és tartottunk olvasáskultúra-fejlesztő és egyéb könyvtári foglalkozásokat, ismeretterjesztő előadásokat, kiállításokat, vetélkedőket és egyéb kulturális rendezvényt. Könyvtárosaink felkészültsége és szaktudása lehetővé tette, hogy ezeknek a programoknak a nagy részét külső előadók igénybevétele nélkül, saját humán erőforrásból valósítsuk meg. A több rendezvény szervezése és az önerőből való lebonyolítása többletmunkával járt dolgozóink számára.

9. Rendezvények népszerűsége

A rendezvényen résztvevők számát viszonyítottuk a lakosság számához. Könyvtárunk rendezvényei nem csak a könyvtárhasználóknak, hanem a lakosságnak is szólnak. A rendezvényen résztvevők száma emelkedett 2019-ben az előző évhez képest. Szentesen volt a legmagasabb a résztvevők számának növekedése. Kiemelkedő eredményt értünk el a csoportok számának növelésében, amelyet a csoportos foglalkozások kínálatának bővítése és az oktatási intézmények felé való hatékonyabb kommunikáció eredményezett. Ennek köszönhetően aktívabbá vált a kapcsolatunk a köznevelési intézményekkel és a pedagógusokkal. A két év folyamán összesen 134 alkalommal tartottunk óvodai, általános iskolai csoportoknak és középiskolásoknak könyvtárbemutató és könyvtárhasználati, tematikus foglalkozásokat és rendhagyó órákat. A családok számára számos programot szerveztünk, tartottunk nyári napközis táborokat, összesen 20 időszak kiállítást láthattak látogatóink. Több ismeretterjesztő sorozatot kínáltunk havi rendszerességgel. A rendezvények látogatói részére elégedettségmérő kérdőívet állítottunk össze, melyből kiderült, hogy programjaink népszerűek és színvonalasak voltak, elnyerték a látogatók tetszését.

Összegzés:

Az elemzés során kilenc mutatót hasonlítottunk össze négy könyvtár statisztikai adataival. Arra voltunk kíváncsiak, hogy összehasonlítva a statisztikai adatainkat hasonló nagyságú városi könyvtárakkal hová helyezhetjük magunkat, és melyek azok a területek, amelyek a továbbiakban kiemelt figyelmet érdemelnek. Megállapíthatjuk, hogy a legnagyobb figyelmet a személyes és távhasználatok növelésére kell fordítanunk, hiszen a városokkal való összehasonlításban a többi mutatónk vagy átlagos, vagy annál jobbnak tekinthető. Célunk, a könyvtári látogatások és beiratkozások számának növelése, vagy legalább megtartása. Ennek érdekében nagy hangsúlyt fektetünk a személyes- és távhasználatok szolgáltatásának bővítésére, igénybevételek ösztönzésére, az olvasói akciók szervezésére, valamint a rendezvények színesítésére. A vezetés elkötelezett a minőségfejlesztés mellett, figyelembe veszi a könyvtári feladatellátást, továbbá az új vagy átalakuló szolgáltatások szervezését. A “Minősített Könyvtár” cím birtokában minden tevékenységünket ezen szempontok mentén szervezzük és végezzük. A könyvtár látogatóinak és partnereinek elégedettségét és igényeit célzottan és rendszeresen mérjük. A fejlesztések megvalósítása során alkalmazzuk a minőségirányítás hatékony módszereit, figyelmet fordítva belső és külső partnereink visszajelzéseire, a változó igényekre és elvárásokra. Az új kihívásokra, a változások kezelésére való felkészülés érdekében előtérbe helyeztük könyvtárosaink tudásának, ismereteinek fejlesztését folyamatos képzéseken, önképzéseken, belső és külső továbbképzéseken, szakmai napokon, konferenciákon való részvétel útján. Mindezen módszerek és kompetenciák segítenek feladataink színvonalas elvégzésében.

2020. szeptember 30.